

Forfatter: Anker, Carsten Tank

Titel: BREV TIL: Aall, Niels FRA: Anker, Carsten Tank (1814-11-08)

Citation: Anker, Carsten Tank: "BREV TIL: Aall, Niels FRA: Anker, Carsten Tank (1814-11-08)", i *Christian Frederik og Carsten Anker's Brevveksling 1814 - samt Uddrag af deres Breve fra 1801-13 og fra 1815-17*, CHRISTIANIA, s. 418. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002155169-000-shoot-L0021551690000097.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Christian Frederik og Carsten Anker's Brevveksling 1814 - samt Uddrag af deres Breve fra 1801-13 og fra 1815-17

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

30.

London d. 7. Novbr. sluttet d. 8. Novbr. 1814.

Til Norges Statsraad.

Med Skipper Bucklum fra Drøbak. som siges at have forladt Gravesand omtrent d. 6. f. M., sendte jeg en omstændelig Depeche af 26. Septbr. til hans daværende Majestæt, Kong Christian Frederik, indesluttende et Private til Allerhøiøstsamme.

Med min Broder, som gik Seil fra Ilford-Ness d. S. f. M., sendte jeg Duplikat af ovenmeldte Depeche, og desuden et Private til Kongen.

Ved at fremsende Duplikaten gjorde jeg et Tillæg, som var dateret den 6. f. M.

I det Haab, at idetmindste en af de førstnævnte Depecher er rigtig fremkommen, anser jeg det uforholdt at sende en Triplikat deraf; derimod giver jeg mig, for Ordens Skyld, den Ære herved at indeslutte en Duplikat af sidstnævnte Original.

Ingen af disse Depecher var chiffrerede, da jeg ansaa Leilighederne for saa aldeles sikre, ligesom jeg og troede, at Statsraadet, til hvilken H. Majestæt formodentlig vilde overlevere alt, vilde anse denne Methode bekvemmet.

Under Forfatningen af den første Depeche havde man her ikke ringeste Formodning om H. Majestæts precipiterede Afreise; det faldt mig følgelig ikke ind at anmode Statsraadet om at aabne samme, derimod har jeg i mit Officielle af 3. og 6. f. M., til Hr. Statsraad Aal, berørt Nødvendigheden deraf, bedende tillige, at mine Private til H. Majestæt maatte vorde uaabnede.

s. 419 Disse indeholder adskilligt, som angik Kongens egen Person, skjønt i fuld Overensstemmelse med Norges Vel; det maatte derfor tillades mis: herved at anmode Statsraadet om den Godhed at ville behagelig fremsende [dem] til Prinsens Opholdssted, men med. en aldeles paalidelig Leilighed; thi disse Breve er heller ikke chiffrerede.

Af et Brev, som H. K. Høihed har bevist mig den Ære at tilskrive mig, dateret den 11. f. M. ombord paa Briggen Alart der skulde føre ham til Danmark, saa jeg for første Gang med officiel Vished, at Han havde resigneret, at Han havde forpligtet sig til ved Stortingets Aabning at forlade Norge, og følgelig, at hele Rigets Bestyrelse var overdraget til Statsraadet.

Jeg giver mig altsaa den Ære at henvende mig til samme, og vil fremdeles fortføre dermed, indtil jeg vorder officiel underrettet, hvorledes Rigets Bestyrelse skal for Eftertiden besørges.

Af en Publikation, som i disse Dage har staaet i de offentlige Tidninger, ser jeg blot (saafremt dens Rigtighed er at stole paa), at Stortinget med 74 Stemmer mod 5 har fattet den mandige Beslutning at samtykke i Norges Forening med Sverige. uden endnu at kjende de Vilkaar, under hvilke Foreningen skulde ske.

Forinden disse vorder mig bekjendte, kan jeg ligesaaalidet gjøre mig et klart Begreb om Organisationen af Bestyrelsen som om Norges egentlige Skjæbne.

Jeg holder mig altsaa til Statsraadet og vil nu gjøre Regnskab for, hvad jeg har foretaget mig, efterat ovennævnte Depecher er afgaaede.

Da H. K. Høihed, Prins Christian Frederik, i hans Depecher af 1. og 6. gjorde mig bekjendt med de under 14. Augustii indgaaede Konventioner og Vaabenstilstand, meddelte Han mig en Ide, som bar Vidne, blandt utallige flere, om Hans inderlige Kjærlighed og Omtanke for det ulykkelige Norges Vel.

H. K. Høihed sagde, at den største Tjeneste, jeg under derværende Omstændigheder kunde gjøre mit Fødeland, var at henvende mig til den russiske Minister, saint til Regjeringen her med Anmodning om at skaffe Norge en Garanti for Overhol-s. 420delsen af den Unionsakt, som Han formodede at ville vorde indgaaet mellem begge Riger.

Af mine Depecher under 26. Septbr. og 6. Oktbr. vil Statsraadet behagelig have seet, at jeg ligeledes ansaa de allierede Magters Garanti for uundværlig.

Af dobbelt Aarsag nndlod jeg følgelig ikke kor[t] derefter at henvende mig til den herværende russiske Ambassadør, forestillende ham, hvor overensstemmende det vilde være med Keiser Alexanders offentligen bekjendte Forhold og Grundsætninger at betrygge et ædelt, tro og ulykkeligt Folk mod de Undertrykkelser, som lettelligen kunde finde Sted, naar den svenske Regjering ikke formedelst de mægtige Allieredes umiddelbare Beskyttelse blev hindret fra at gjøre Indgreb i Norges Konstitution og Forandringer i den afsluttende Foreningsakt.

Jeg vil ikke opholde Statsraadet med her at opregne de Argumenter, jeg brugte. De var mange, og de fleste, som jeg tro[r], uomstødelige.

Her mødte mange kloge Bemærkninger, endog Indvendinger. Jeg maa lade Ambassadøren vederfares den Ret og tilstaa, at kun Bemærkningerne blev anvendte ved Hovedsagen eller det væsentligste; derimod Indvendingerne i Hensyn til Formen.

Anmodning om Garanti fandt han ikke uantagelig (pas inadmissible); men han mente, at Norges Bestyrere burde derom først henvende sig til den svenske Kronprins, ei paatvivlende, at han vilde opfylde Norges Ønske.

Jeg beviste min Tvivl herom med mange Grande. Nødvendigvis maatte Vaabenstilstanden forlænges, indtil Garantien var opnaaet; thi jeg paastod bestemt, at uden Yished om denne kunde det militære ikke opløses og Stortinget ikke hæves. — Jeg overlod til hver den, der kjendte den svenske Kronprins, at dømme, om man af ham kunde vente Samtykke i Vaabestilstandens Forlængelse? Uden de Allieredes Mellemkomst vilde dette positivt ikke ske.

I Hensyn til Formen ytrede han med megen Delikatesse den Indvending, at det samlede Statsraad burde selv fremkomme med Anmodning til de allierede Magter eller og meddele mig en officiel Fuldmagt dertil; thi det var jo muligt, sagde han, s. 421 med megen Høflighed, at denne Ide blot grander sig paa min Nidhed [sic], og da jeg ikke havde været erkjendt, saa befrygtede han, at den fornødne Opmerksomhed ikke vilde vorde skjænket, hvad jeg kunde sige eller gjøre, hvilket upaatvivlelig vilde være Tilfældet under andre Omstændigheder.

Det uformaliske af mit Andragende var det forgjæves af mig at ville benegte; men jeg bad ham betænke, at alt, hvad der angik Norge fra den Dag af, det blev løsrevet fra Danmark, var blottet for alle diplomatiske Former; men fordi man ikke har villet høre mig som Udsending fra Norges Regent, derefter Konge, heraf følger ikke, at man ei burde laane Øret til mine Forestillinger, naar jeg handlede for Norges Indbyggere. „Skulde det norske Folk," sagde jeg, „slet ikke va3re berettiget at lade sin Stemme høre? Ikke nok, at man ikke vilde tilstaa det nogen Villie, maatte det ikke engang ytre en Anmodning og et Ønske?

Est ce que le peuple de Norvége est hors des lois?" [Staar -det norske Folk udenfor Loven?]

Senatet besørger det eksekutive af Rigets Bestyrelse; Kongen af Sverige har erkjendt og trakterer med Senatet. Jeg har den Ære at være et Medlem deraf og at være eventualiter indsat til at besørge Rigets udvortes Forhold. Man kunde altsaa med en Smule Grodvillighed anse mig som aldeles kompetent til at frembringe en Anmodning af saa stor Vigtighed. og som de allierede Magter ikke med nogen god Grand kunde modsige sig.

Han gav efter for dette og mere, men anmerkede, at han ikke straks fattede, hvorledes han kunde tro sig berettiget at frembringe min Anmodning. „Rien n'est plus facile, ni plus nature" [Intet er lettere og naturligere], sagde jeg. „Votre Excellence ne voudrait done pas accepter un mémoir e de ma part?" [Deres Ekscellence vil altsaa ikke modtage nogen Afhandling herom fra mig?] „Non, c'est ce que je n'oserai pas" [Nei, det er det, jeg ikke tør], sagde han. „Vel," sagde jeg, „behager De da at indberette som en Kommunikation, hvad jeg har havt den Ære at sige Deres Ekscellence, veiledet med vigtige og gode Grande? Jeg erindrer fra forrige Tider, da jeg arbeidede i dette s. 422 Fag ¹, at en udenlandsk Minister netait pas fâché d'avoir une variété d'objets à rapporter" [ikke havde noget imod, at hans Rapporter omfattede forskelligartede Sager].

Jeg mente og, at hans Talenter for hans vigtige Stilling let. vilde finde en passelig Tournure [Form] for Indberetningen.

Slutningen af denne Samtale blev, at han lovede at opfylde min Begjæring.

Der er altid nogen Usikkerhed forbunden med Udførelsen af en andens Ønske, naar Forholdet mellem begge ikke er des. nøiere knyttet.

Jeg kjendte ikke Ambassadørens Virksomhed, ikke hans politiske Grundsætninger, ikke hans Frimodighed, Indflydelse etc. etc. Hans Løfte var mig vel kjært, men ikke tryggende.

Efter at have nøie betænkt denne vigtige Sag, fattede jeg den Beslutning selv at skrive til den russiske Minister Grev Rasoumoffsky, en gammel Ven af mig, hvilkens Bekjendtskab jeg fornyede, da han var her med Keiseren. Han er ikke Minister for de udenlandske Affairer, dette er Grev v. Nesselrode; men han har et vigtigt Sæde i det russiske Ministerio. Han blev brugt ved Underhandlingerne i Paris, og hans Navn vil findes under Fredstraktaten.

Til ham skrev jeg omstændelig og uden Forbeholdenhed, sluttende med den Anmodning, at hans menneskekjærlige Keiser vilde formaa Kongen af Sverige til at forlænge Vaabenstilstanden, indtil den

attraaede Garanti blev bevilget og af Statsraadet imodtagen.

Ved atter at give denne vigtige Sag fornyet Opmerksomhed indsaar jeg Nødvendigheden af at henvende mig for samme Gjenstand til de øvrige allierede Magters Ministre. Jeg skrev altsaa til Prins Metiernich og til Prins Hardenberg, som jeg begge havde lært at kjende under deres Ophold her paa Stedet, hvorom min Depeche af 22. Juli gav meget omstændelig Indberetning. Disse Breve gik alle af den 15. f. M.; de var forskjelligt indrettede og, saavidt jeg formaaede, afpassede efter enhver af disse Mi-s. 423nistres politiske Stilling og Tænkemaade. Paa samme Tid tilskrev jeg den danske Envoyé i Wien, Grev Christian Bernstorff med Anmodning om at ville som Ven underrette de tvende sidstnævnte noget nøiere om min Person etc., navnlig: at jeg ikke fo'r med Fjas.

Hvad nu alle disse Breve vil virke, og om de virker noget, det vil Tiden lære.

Jeg har intet Svar endnu kunnet erholde, og vel muligt, at jeg intet faar.

Norge ansees vel, i Forhold til det store politiske Vrøvl, der nu sammenmakkes i Wien, som en Draabe i Havet, allerhelst nu, da Folkets Repræsentanter med en saa betydelig Majoritet har modsagt Folkets besjunge Attraa til Uafhængighed. Det er forbi med vor Agtelse udenlands, især her.

Den Kulde og Stivsindighed, jeg har mødt hos den engelske Regjering (ikke Nationen) har gjort mig ækel, og jeg har anseet •det næsten forgjæves at gjøre nogen Bevægelse hos samme i ovennævnte Hensigt.

Ved dog nærmere at tænke over Sagen og ved at erindre mig en Sætning, jeg altid har foreskrevet mig til Regel for mine Handlinger, den nemlig i store Anliggender aldrig at blande lidenskabelige Følelser, formaaede [jeg] mig til at overvinde min Modbydelighed.

Under adskillige Samtaler, jeg havde med Mr. Nidas Vansittart, Finantsministeren, om andre Gjenstande, bragte jeg ham gradevis saa vidt, at han tilstod mig, ikke alene Billigheden, men endog Nødvendigheden af at erholde Storbritanniens Garanti for Opfyldelsen af den Forenings Kontrakt, som nu formodedes at vorde indgaaet mellem Norge og Sverige.

Efter at have overlagt hos mig selv Vanskeligheden af at •opnaa Forlængelse af en Vaabenstilstand, som allerede var udløben, eller som med Vished forudsaaes at være det, førend nogen Bevægelse fra den engelske Regjerings Side kunde ske ved det svenske Hof paa Grund af en Forestilling, som jeg muligvis indgav, begreb jeg Nødvendigheden af at vælge en anden Gjenstand for mit Andragende, men hvis Indvilgelse kunde have samme Effekt.

s. 424Efter nogen Grublen troede jeg at kunne substituere Udsættelsen af Desarmeringen og Edens Aflæggelse for Vaabenstilstandens Forlængelse.

At give min Memoire denne Vending forekom mig vel rigtig, men ikke saa ganske let at ndføre, dog forekom det mig tillige, at dersom den engelske Regjering blev vel sindet, vil et godt Udfald ikke være ganske nmuligt.

Følte man Uvillie, saa var dog alt Skriveri forgjæves. Personligt Venskab maatte altsaa hjælpe paa Sagen.

Jeg tog derfor den Beslntning at gjøre Finantsministeren til min Raadgiver.

Efter at have forfattet et Udkast til den Memoire, sendte jeg ham samme med en venlig Anmodning om at ville igjennemgaa den, og naar beleiligt meddele sine Bemærkninger derover.

Efter nogle Dages Forløb sendte han mig Koncepten tilbage med en privat Seddel, der tilraadede mig at udelade, hvad han med Blyantspen havde indcirklet.

Det havde været uklogt ikke heri at føie; men det forekom mig, at hvad han ønskede at maatte udgaa, var netop det bedste og stærkeste, saafremt ellers noget af, hvad jeg havde skrevet, fortjente at kaldes godt.

Nu blev min Memoire forandret, og netop saadan, som indlagte Gjenpart udviser.

Det vilde særdeles glæde mig, om Statsraadet bifaldt, hvad jeg havde skrevet.

Forinden jeg underskrev den, foreviste jeg den endnu engang til Finantsministeren for at overtøye ham, at jeg havde fulgt hans Raad. Han læste den saavel som Bilagene med al Opmerksomhed, og han tog slet ikke i Betænkning at sige mig, at han ikke indsaar nogen Hindring i Opfyldelsen af mit Forlangende. Han tilraadede mig at sende Memoiren¹ til Lord Bathurst og veilede samme med en private Seddel, hvori jeg anmodede ham om en Samtale.

s. 425Alt dette er til Punkt og Prikke opfyldt, og i Lørdags blev begge Dele sendt til Lorden.

Nu vil vi se, hvad Virkning alt dette vil have. Jeg er hærdet i Mislykke, følgelig tror jeg ikke paa noget, førend

jeg har sort paa lividt derfor eller i al Fald, førend jeg har hørt, hvad Lorden siger. Det var min Pligt at gjøre Forsøget, og dette er nu gjort; Udfaldet staar derhen.

Skulde jeg end være saa uheldig ikke at møde Statsraadets fuldkomne Bifald i dette Skridt, haaber jeg dog, at det ikke desavouerer mit Foretagende eller lader mig, som det heder, falde igjennem. Vor tilkommende Herre er streng, og det kunde vel hænde, at han i sin Visdom anser sig berettiget stolteligen at spørge Statsraadet, om det havde bemyndiget mig at indgiveen saadan Nota til den engelske Regjering, anseende samme som et Bevis for Mangel paa Tillid til den svenske Regjering og muligens uoverensstemmende med de Underhandlinger, der er forefaldne mellem ham og Statsraadet eller Stortinget, hvorom jeg, desværre! indtil dette Øieblik er aldeles uvidende.

Skulde dette vorde Tilfældet, da beder jeg, at Statsraadet blot vil sige til Vedkommende, at man vel ikke havde speciel givet mig den Kommission at indgive saadan Memoire, men at, jeg dog var fuldkommen berettiget dertil, baade som Medlem af Statsraadet, som udseet Clief for de udenlandske Anliggender og som den, der liavde en uindskrænket Fuldmagt, der ikke var tilbagekaldt, paa alle optænkelige Maader at sørge for Norges Vel. I Forbindelse med denne Vending er det, jeg har brugt den pompøse Indledning om min egen Vigtighed, som efter de nu indtrufne Omstændigheder er forsvundet.

Om Nødvendigheden af den forlangte Garanti føler jeg for min Person en uimodsigelig Overbevisning; men det er muligt, at jeg i dette som i mere staar alene. Stortinget har i Proklamation af 28. f. M. intet berørt om fremmede Magters Garanti til Sikkerhed for Foreningen, og dog tror jeg, at en saa væsentlig Forsigtighed burde herudi have været indrykket, saafremt svensk Paalidelighed hos Repræsentanterne ikke har faaet. en Tiltro, den hidindtil aldrig har havt.

s. 426 Medens dette skrives, erholdt jeg en Seddel fra Lord Bathurst, hvori han tilkjendegiver det Ønske at se mig hos sig Kl. 1 imorgen d. 9., med det høflige Tillæg, om det da er mig beleiligt.

Skipperen, som skal tage mine Breve med sig, har absolut forlangt dem idag; jeg maa altsaa oppebie en anden Leilighed for at indberette Udfaldet paa, den forestaaende Samtale.

Jeg kan ikke slutte dette uden at tilføie den indstændigste Anmodning til Statsraadet om at ville meddele mig omstændelige Efterretninger om, hvad der er foregaaet hjemme, især hvorledes Almnerne forholder dem, naar Stortingets tagne Beslutning om Foreningen vorder dem bekjendt. Ligeledes ndbeder jeg mig tilstillet Gjenpart af den endelige Foreningsakt, paa det jeg kan studere mig ind i dens Aand og formodentlige Følger.

Jeg vil ikke blive Statsraadet mindre forbunden, om det vilde have den særdeles Grodhed for mig at lade mig erholde Efterretning om de forskjellige Propositioner, som gjensidigen er passerede mellem Stortinget og de svenske Kommissarier, men som ikke er blevne antagne. Statsraadet vil behagelig selv indse, hvor vigtigt det er for mig at være underrettet om et og alt, saalænge jeg endnu opholder mig her, allerhelst da mine Relationer med Ministrene synligen forvandles til en intimere Forstaaelse.

I hvordan Tingene end falder ud, maa denne altid kunne benyttes med Fordel; thi Storbritannien vil til alle Tider være og blive Norges første og vigtigste Bundsforvandt.

Vi maa se hen til Eftertiden.

I et Brev til Statsraadets første Departement har jeg atter omstændeligen udladt mig angaaende de udeblevne Remisser for den i Skotland indkjøbte Rug og om den absolute Nødvendighed at sørge for samme.

Jeg giver mig herved den Ære at anbefale denne vigtige Sags uomgjængelige Tilendebringelse.

C. Anker.

s. 427 [Foranstaaende Skrivelse kom til Christiania d. 19. Novbr. og blev aabnet under Statsraadsmødet. Statholderen, Grev Essen, paalagde Statsraad Aall at aflevere til Carl Johan Chifernøglen, som Christian Frederiks Adjutant, Major Brock, havde tilstillet ham.]

Carl Johan blev selvfølgelig opbragt over C. A.s Henvendelse af 5. 11. 1814 til Lord Bathurst og til de i foranstaaende Depeche nævnte europæiske Størrelser. Kronprinsen lod derfor straks de svenske Envoyéer i Udlandet tilskrive, for at de kunde sætte sig i Forbindelse med disse Størrelser, og navnlig for at de skulde søge at liindre al Indblanden fra Stormagternes Side i Forholdet mellem de to skandinaviske Riger, der nu var forenet. Se Y. Nielsen: Bidrag til Norges Historie 1814, II., S. 117 og 118, samt hans Norges Historie efter 1814, I, S. 30.]